

Fôringsstrategier – styring mot ønsket avdråttsnivå og kjemisk innhold i melken

Harald Volden

IHA og TINE produsentrådgivning

Ernæringsmessig optimal fôring

Avgjørende for:

Produksjonsrespons: Mjølkeytelse og kjemisk sammensetting av mjølka

Mjølke kvalitet

Helse

Fruktbarhet

Mjølkeprodusentens utfordring !

- Økonomisk optimal fôring

- Ernæringsmessig optimal fôring

→ Økonomisk og ernæringsmessig optimalisering av mjølkeproduksjonen

Fôringsssystemer for mjølkeku

Fôring etter tre hovedprinsipper:

- **Fôring etter individuell ytelse**
- **Det forenkla danske fôringsprinsipp (planlagt kraftfôrstrategi)**
- **Fullfôr**

Ny fôrvurdering. Hvorfor?

**Riktigere fastsetting av fôrets
næringsverdi**

**Nøyaktigere beskrivelse av
produksjonsrespons**

**Bedre grunnlag for økonomisk
optimering av fôringa**

Utvikling av TINE Fôringsstrategier

Målsetting

- **Hvordan fôre for å styre mjølkeproduksjonen til ønska avdråttsnivå**
- **Utvikle modellgrunnlag for økonomisk styringsverktøy**

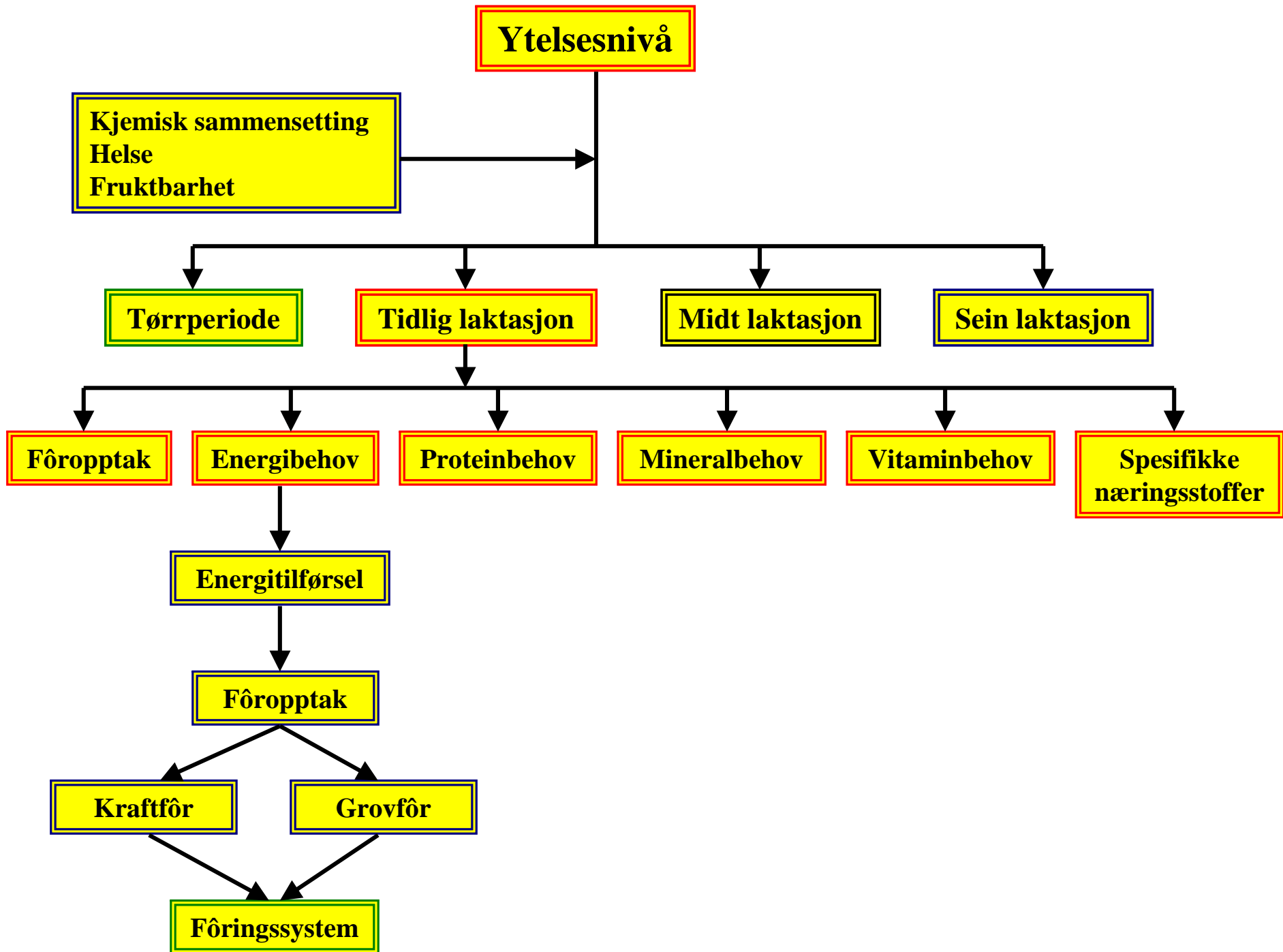
Hva karakteriserer fôringa i dagens norske mjølkeproduksjon

- **Grovfôr av middels kvalitet**
0,86 FEm per kg TS (9,8 MJ)
Surfôr, 40-50 % av fôrrasjonen
- **Kraftfôrblandinger med høy andel norskproduserte råvarer (70-80%)**
- **Stor variasjon i ytelsesnivå (4000 – 10000 kg)**

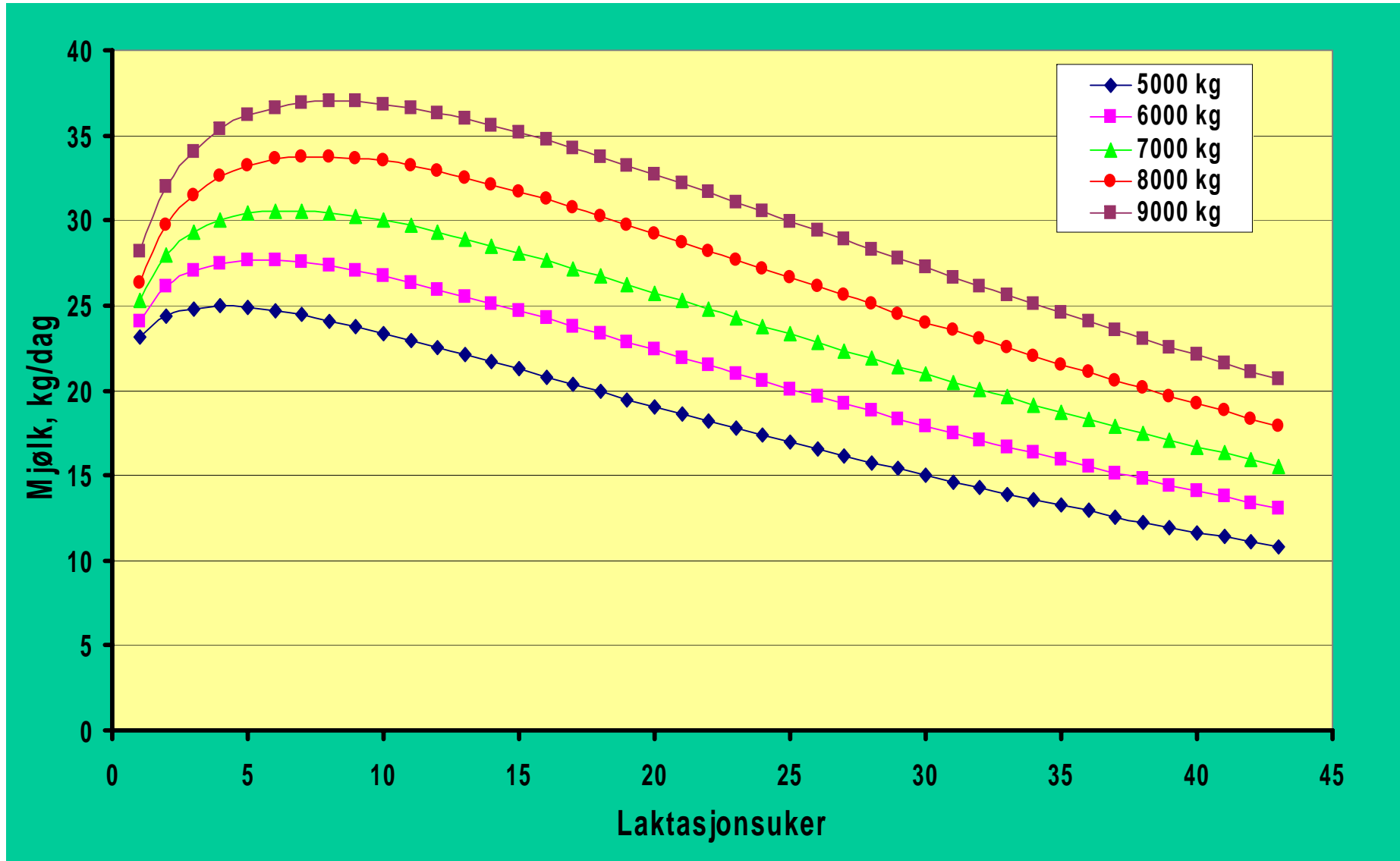
Hvordan utvikle ulike fôringsstrategier for mjølkeku

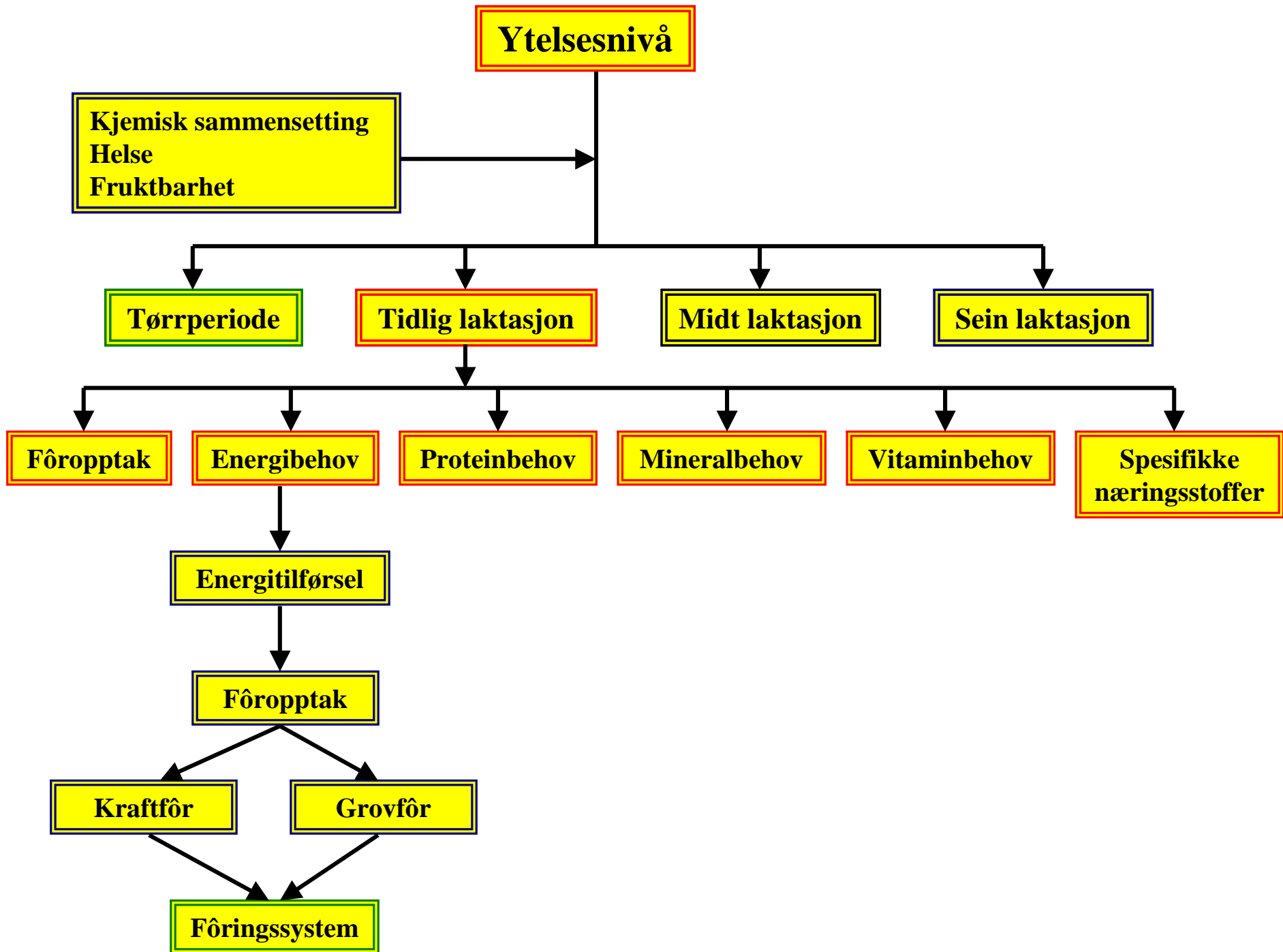
- **Fôrplanlegging basert på individuelle ytelsesregistreringer (individuell kraftfôrliste)**
Tilpasset ny fôrvurdering (NorFor plan)
- **Fôrplanlegging etter en planlagt kraftfôrstrategi basert på et beregna grovfôropptak for å oppnå ønska ytelsesnivå**
  - Mindre vekt på individuell tilpassing av fôringa
  - Inndeling av besetningen i dyreklasser

Laktasjonskurver for voksne kyr

Fôropptaket er den faktoren som har størst betydning for respons i mjølkeytelse

- **Forholdet grovfôr:kraftfôr er viktig for en ernæringsmessig og økonomisk optimal fôrrasjon**
- **System for fastsettelse av fôropptak !!**

Utvikling av et NDF-energi fôropptakssystem

Rasjons balansering:

$$\text{Opptak} = \frac{\text{NDF kapasitet}}{(A)\text{NDF}_G + (1-A)\text{NDF}_K} = \frac{\text{FEm behov (energi)}}{(A)\text{FEm} + (1-A)\text{FEm}}$$

Målsetting: Bestemme det forholdet mellom grovfôr og kraftfôr som maksimerer grovfôropptaket og samtidig dekker dyrets energibehov

Likning for beregning av NDF kapasitet (Volden og Kjos, 2003)

NDF (g/kg KV) =

$$\begin{aligned} & (9,0 + 0,2070 \times (\text{EKM} - 24,0) - 0,1191 \times \text{lakt.uke} + \\ & \text{Ln}(\text{lakt.uke}) \times 2,11 + 0,009526 \times (\text{NDF}_G - 545) + \\ & 0,0102 \times (\text{NDF}_K - 214)) \times S_{\text{index}} + \text{NDFK}_{\text{korr.}}) - \\ & (\text{Kraftfôr} - 6,1) \times 0,2808 \end{aligned}$$

NDF kapasitet

NDF (g/kg KV) =

$$(9,0 + 0,2070 \times (\text{EKM} - 24,0)) - 0,1191 \times \text{lakt.uke} + \\ \text{Ln}(\text{lakt.uke}) \times 2,11 + 0,009526 \times (\text{NDF}_G - 545) + \\ 0,0102 \times (\text{NDF}_K - 214) \times S_{\text{index}} + \text{NDFK}_{\text{korr.}} - \\ (\text{Kraftfôr} - 6,1) \times 0,2808$$

Effekt av mjølkeytelse

→ 0,30 – 0,45 kg tørrstoff per kg EKM

NDF kapasitet

NDF (g/kg KV) =

$$\begin{aligned} & (9,0 + 0,2070 \times (\text{EKM} - 24,0) - 0,1191 \times \text{lakt.uke} + \\ & \text{Ln}(\text{lakt.uke}) \times 2,11 + 0,009526 \times (\text{NDF}_G - 545) + \\ & 0,0102 \times (\text{NDF}_K - 214) \times S_{\text{index}} + \text{NDFK}_{\text{korr.}}) - \\ & (\text{Kraftfôr} - 6,1) \times 0,2808 \end{aligned}$$

Effekt av laktasjonsuke

NDF kapasitet

NDF (g/kg KV) =

$$(9,0 + 0,2070 \times (\text{EKM} - 24,0) - 0,1191 \times \text{lakt.uke} + \text{Ln}(\text{lakt.uke}) \times 2,11 + 0,009526 \times (\text{NDF}_G - 545) + 0,0102 \times (\text{NDF}_K - 214)) \times S_{\text{index}} + \text{NDFK}_{\text{korr.}} - (\text{Kraftfôr} - 6,1) \times 0,2808$$

Effekt av gjæringskvalitet i surfôr

NDF kapasitet

NDF (g/kg KV) =

$(9,0 + 0,2070 \times (\text{EKM} - 24,0) - 0,1191 \times \text{lakt.uke} +$

$\text{Ln}(\text{lakt.uke}) \times 2,11 + 0,009526 \times (\text{NDF}_G - 545) +$

$0,0102 \times (\text{NDF}_K - 214) \times S_{\text{index}}) + \text{NDFC}_{\text{korr.}}) -$

(Kraftfôr – 6,1) x 0,2808

Substitusjonseffekt

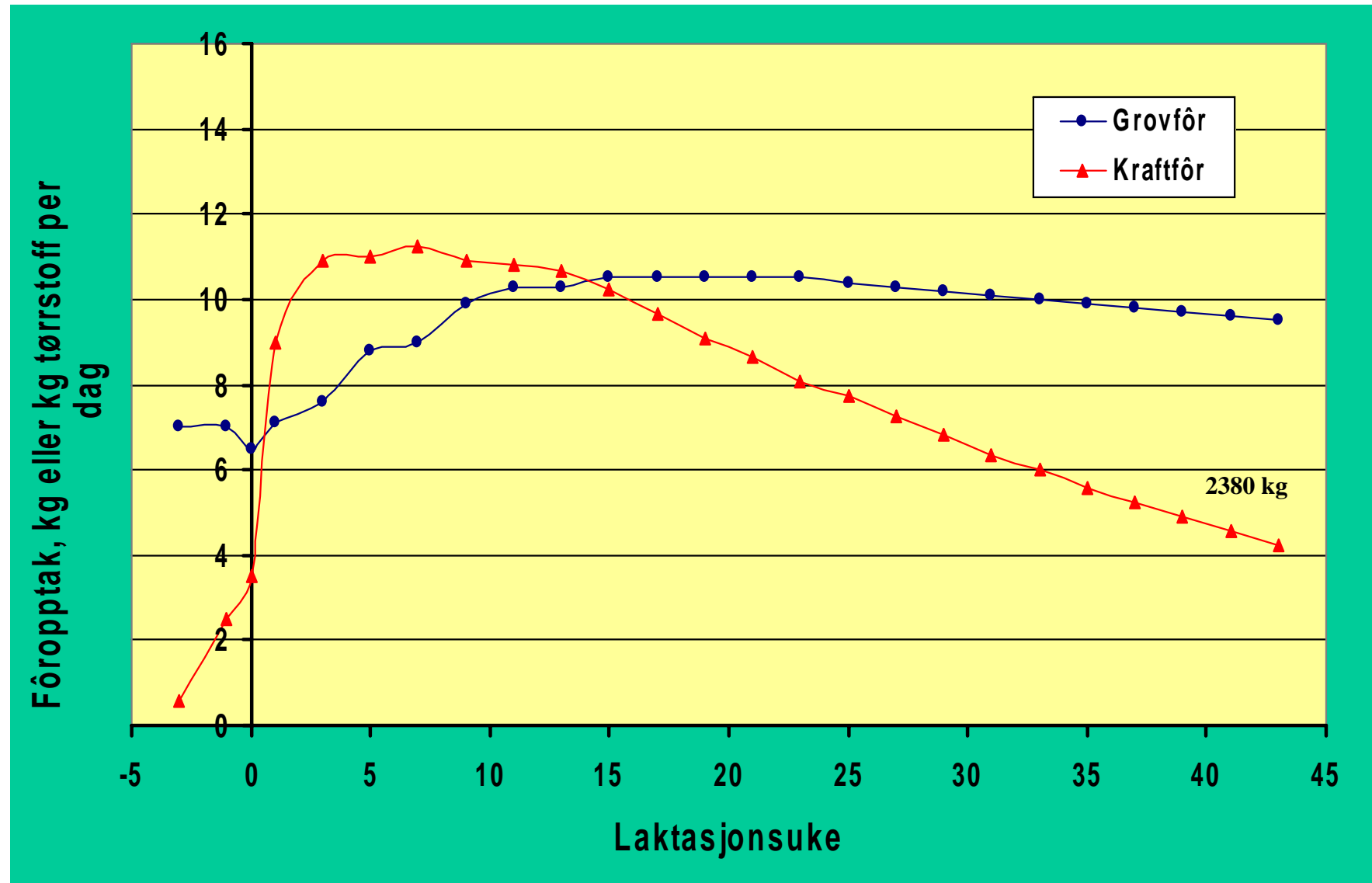
→ 0,25 – 0,8 kg grovfôr tørrstoff per kg kraftfôr

Beregning av fôrrasjoner

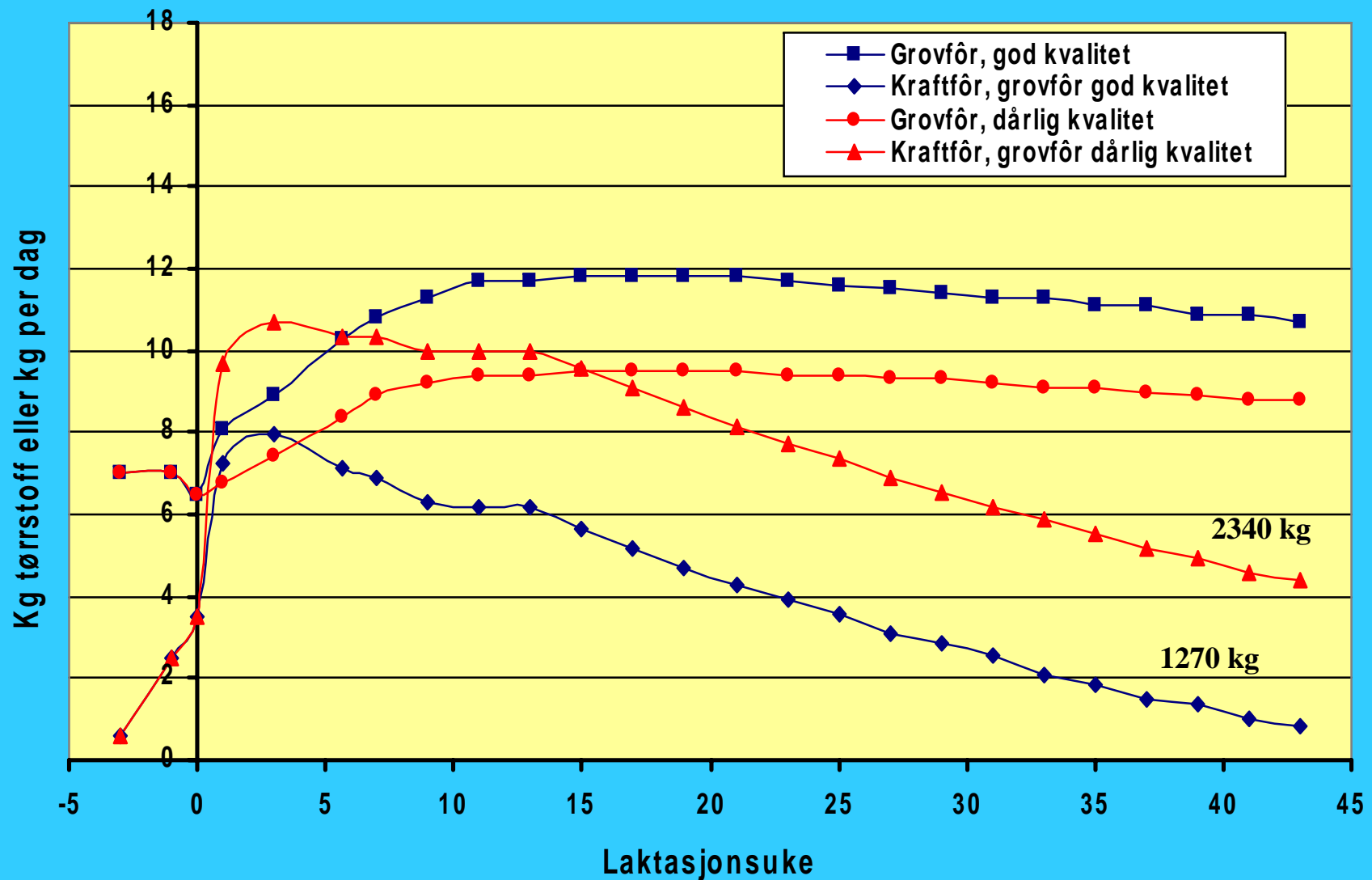
Forutsetninger:

- **Fôropptak beregna etter NDF-energisystemet.**
- **Energi- og proteinbehov samt energi og proteintilførsel beregna etter AAT-modellen (NorFor Plan)**
- **Krav til sukker + stivelse og NDF i fôrrasjonen**

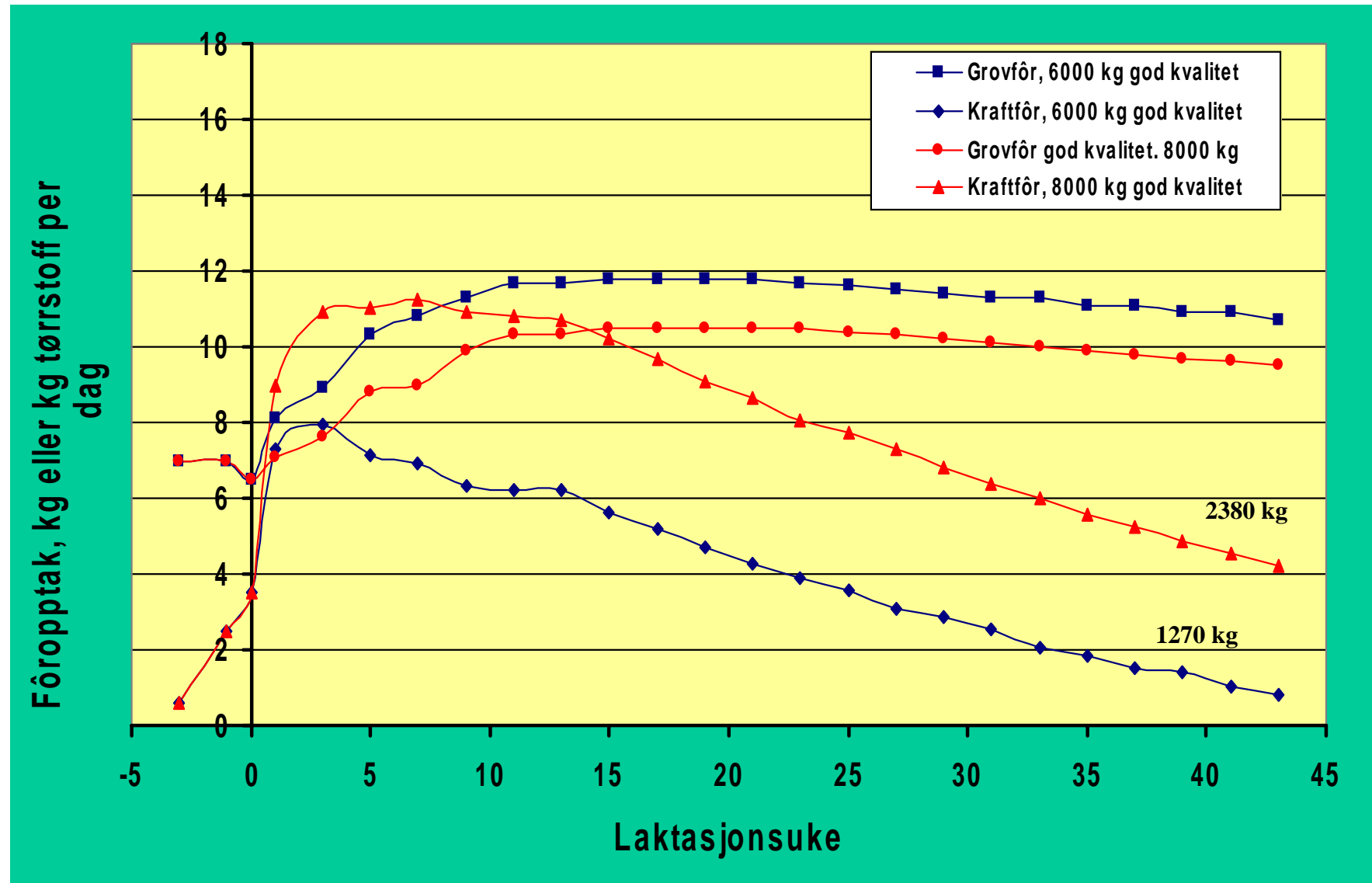
Beregna opptak av grovfôr og kraftfôr. 8000 kg mjølk. God grovfôr kvalitet

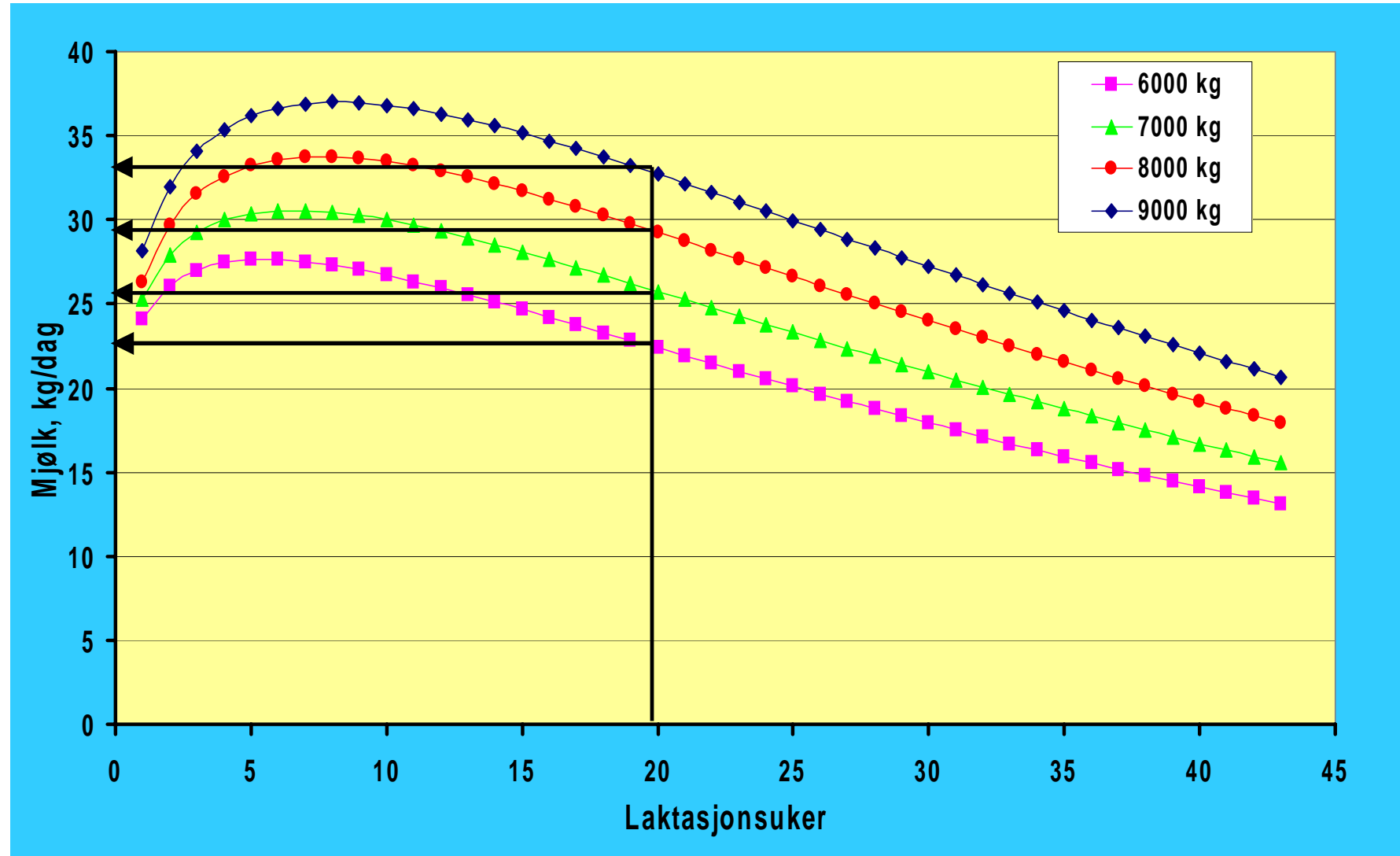
Beregna opptak av grovfôr og kraftfôr. 6000 kg mjølk. God og dårlig grovfôr kvalitet

Beregna opptak av grovfôr og kraftfôr. 6000 og 8000 kg mjølk

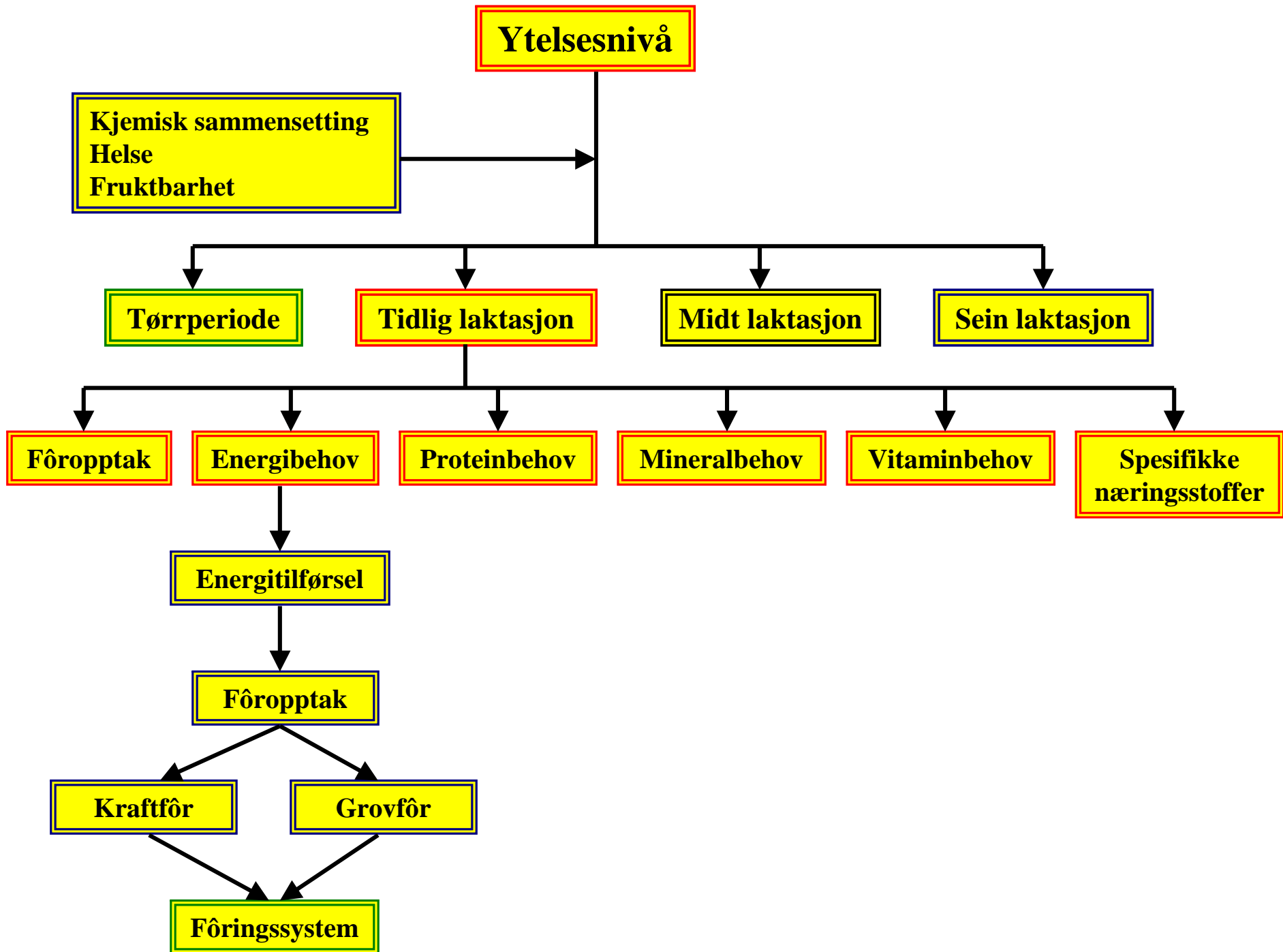
Laktasjonskurver for voksne kyr

Fullfôr. Rasjonssammensetting ved 30 kg EKM

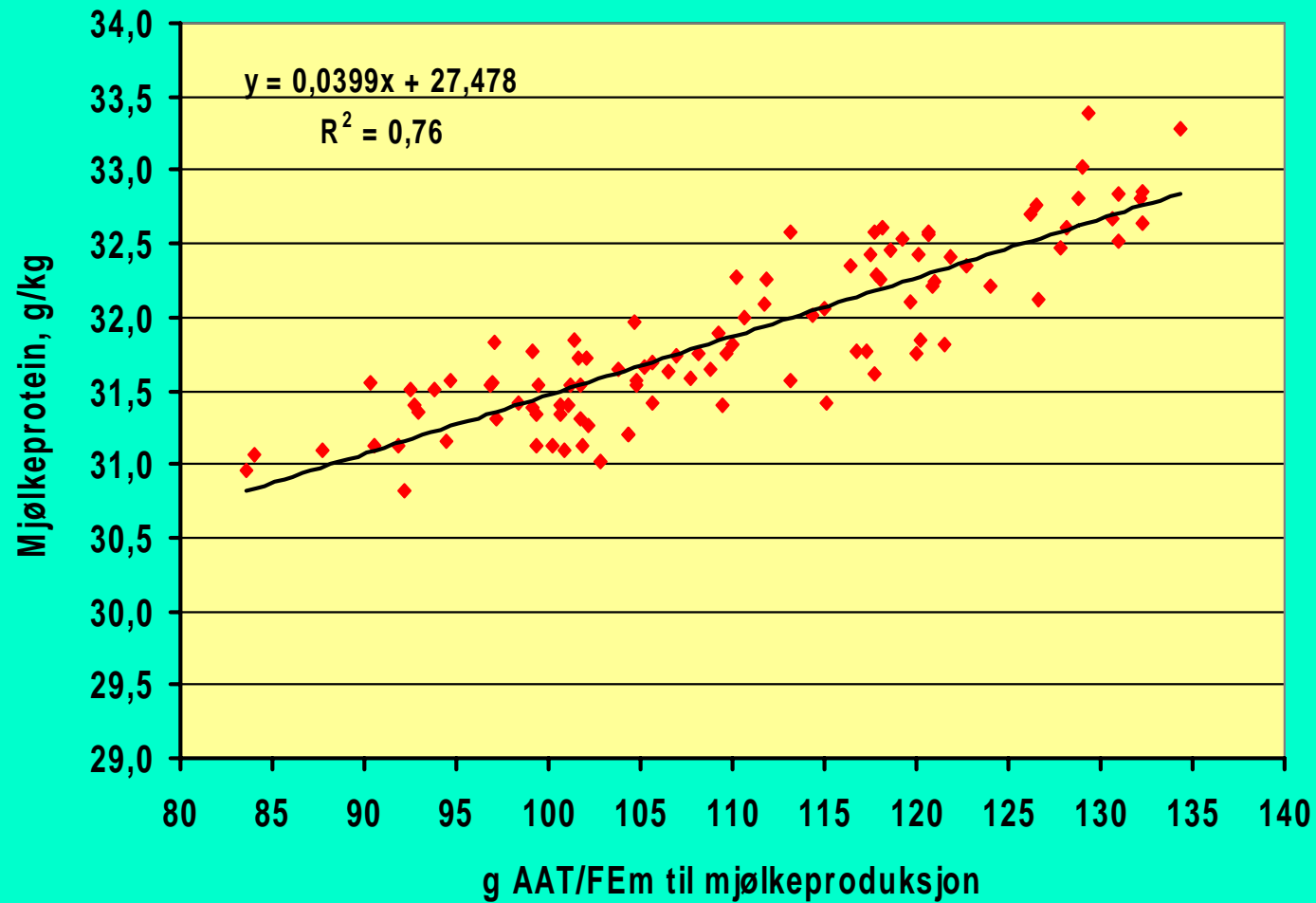
Fôrslag	Kg TS	%
Grassurfôr	5,4	27
Maissurfôr	5,6	28
Bygg	3,3	17
Betfiber	1,3	7
Proteinkons.	3,3	17
Kalkfett	0,4	2
Mineral/vitaminer	0,3	2
Sum	19,6	100

Sammenheng mellom AAT til mjølkeproduksjon og respons i mjølkprotein. Beregnet med AAT-modellen.

(Volden og Kjos, upublisert)

Anbefalt AAT nivå i kraftfôret de første 15 ukene av laktasjonen

---

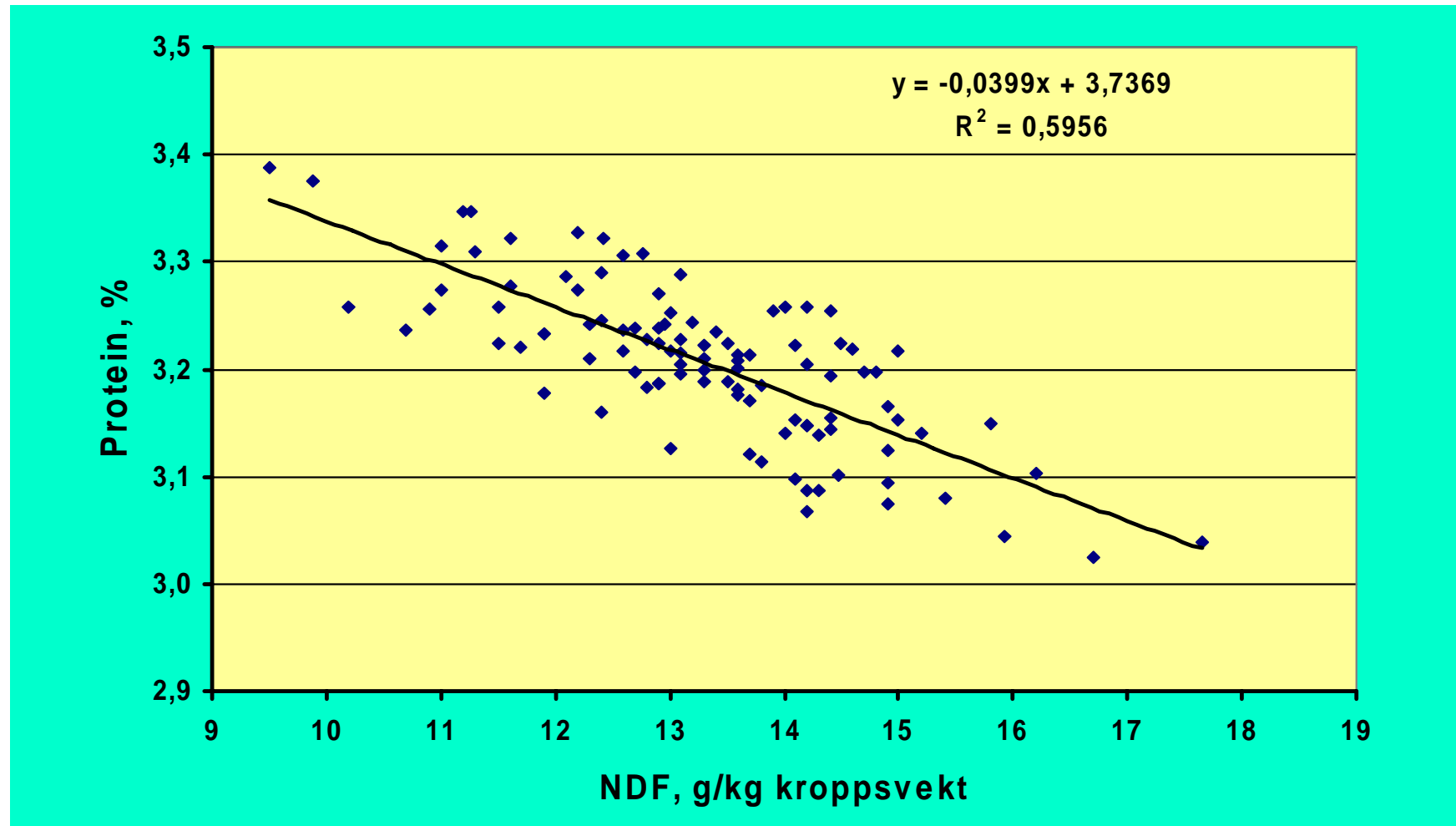
Avdråttsnivå	g AAT/FEm
5000	111
6000	117
7000	120
8000	123
9000	125

**Anbefalt AAT nivå i kraftfôret (g AAT/FEm) ved
ulikt avdråtsnivå og energikonsentrasjon i
grovfôret i midt- og seinlaktasjon**

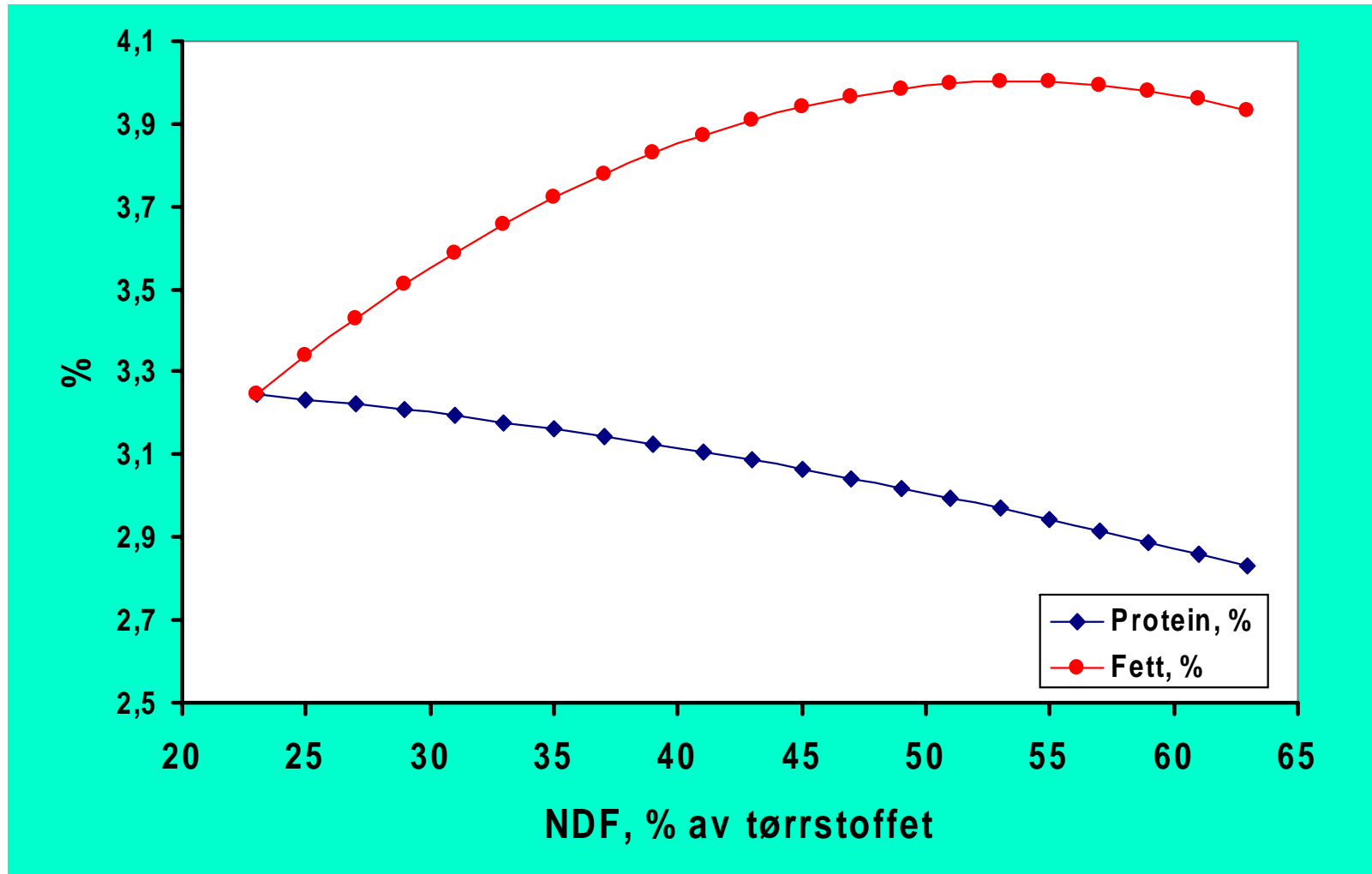
	FEm i grovfôret per kg tørrstoff		
	0,83 (9,3)	0,89 (10,2)	0,96 (11,0)
5000	103	109	113
6000	108	112	115
7000	109	115	118
8000	112	117	121
9000		118	122

Sammenheng mellom NDF opptak og protein % i mjølk

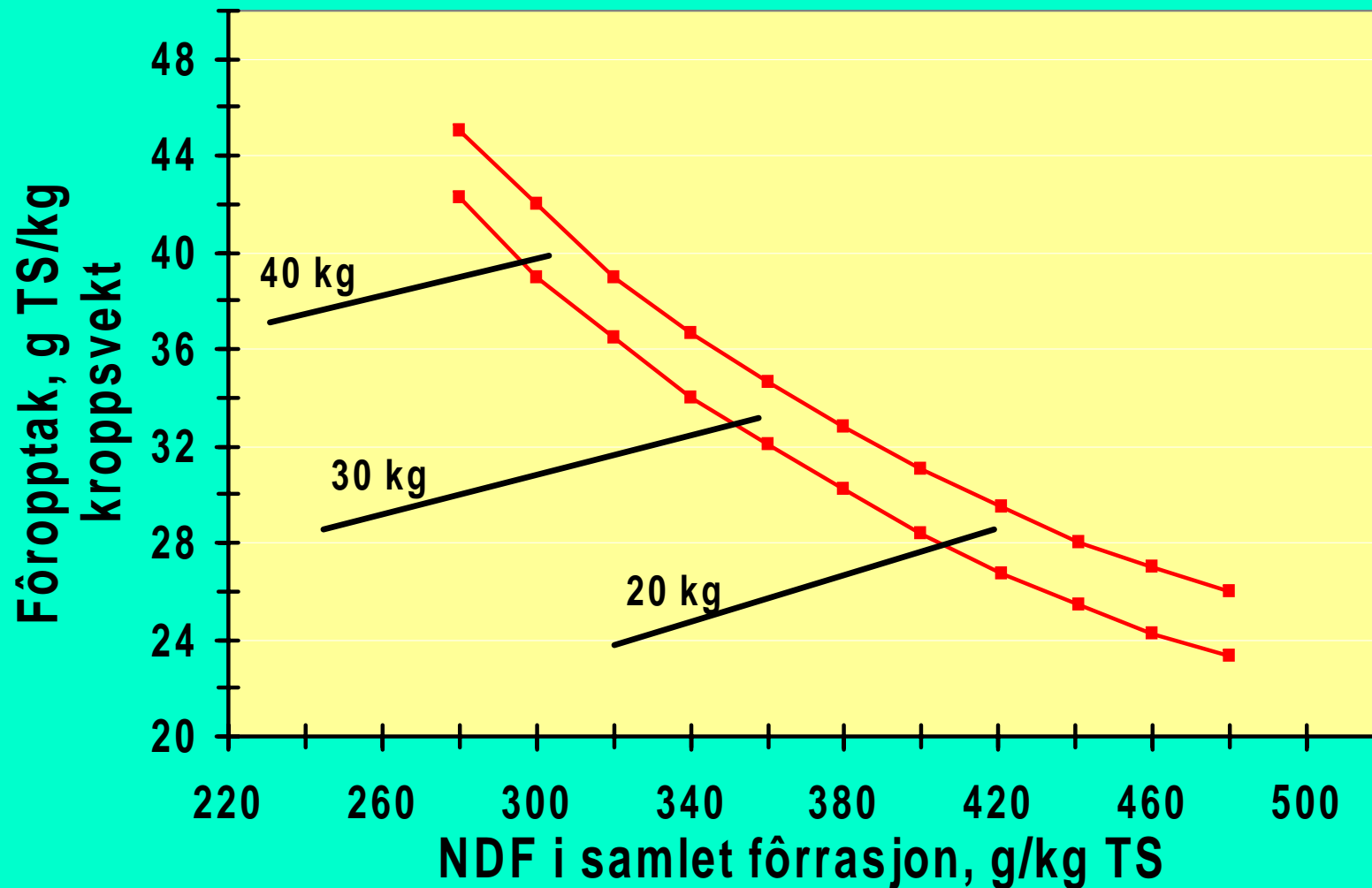
Volden, upublisert

Sammenheng mellom NDF i samlet fôrrasjon og protein- og fettinnhold i mjølka

(Sauvant og Mertens, 2000)

Krav til NDF i fôrrasjonen ved ulik mjølkeytelse

Krav til fôrrasjonens sammensetting ved avdråtter på 8000-9000 kg

Variabel	Verdi
Fôropptak, kg TS/dag	20,5-23,0
FEm per kg TS	1,0-1,05
FEm per kg TS i grovfôr	0,93-0,98
AAT, g/FEm i totalrasjon	103-107
AAT, g/FEm i kraftfôret	120-125
PBV, g/dag	100-200
Råprotein, g/kg TS	170-185
NDF, g/kg TS	320-360
NDF fra grovfôr, %	70-74
NDF i grovfôr, g/kg TS	480-520
Sukker + stivelse, g/kg TS	300-340
Råfett	40 - 50

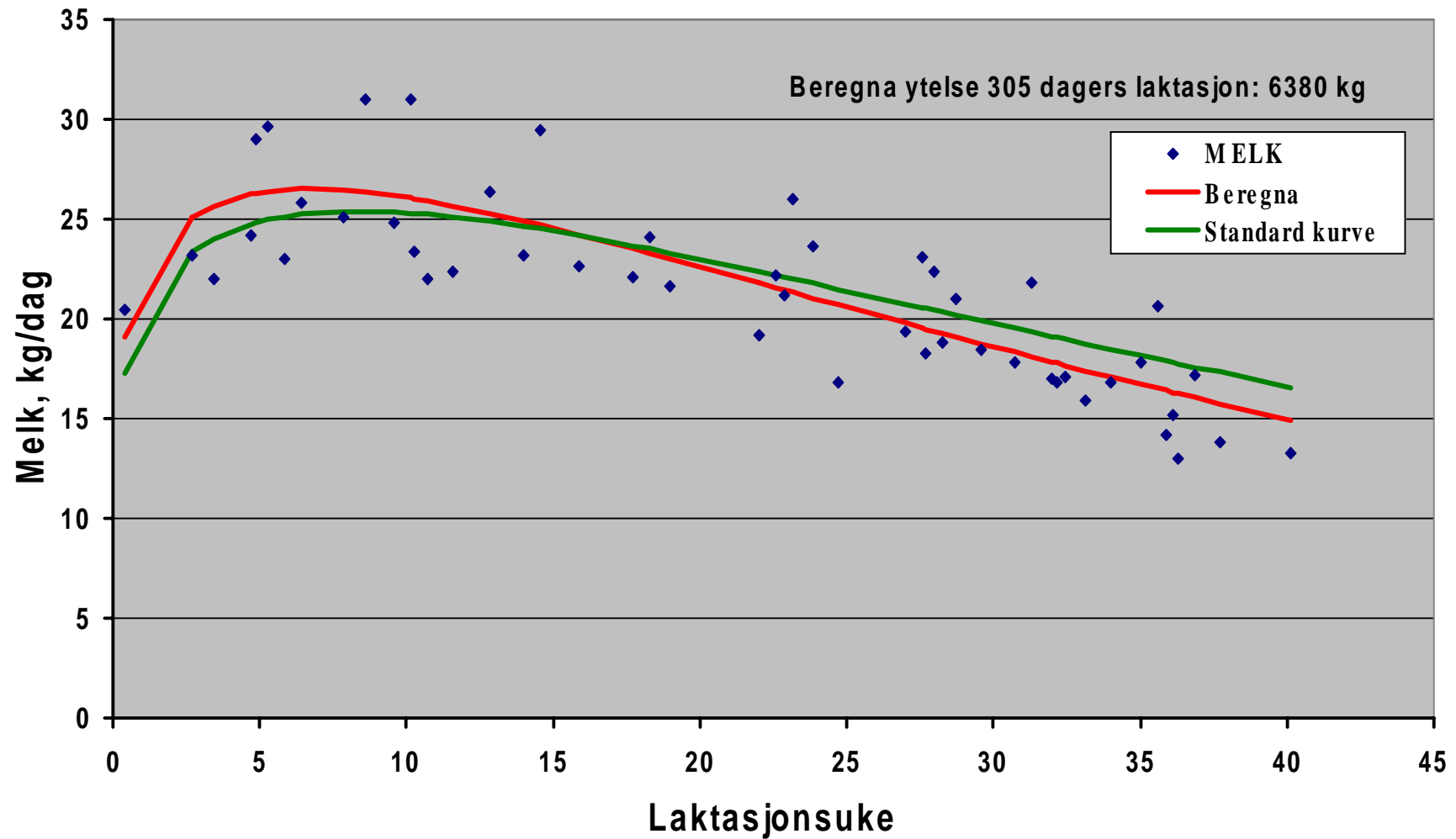

Utprøving av TINE fôringsstrategier

- **15 besetninger (>15 årskyr)**
- **Valg av strategi innen buskap (ønska ytelse)**
- **Fôropptak og energi- og proteintilførsel beregna med AAT-modellen.**
- **Tre fôrplaner innen besetning**
(kyr i 3 vektklasser (480 ± 20 , 550 ± 20 , 610 ± 20))

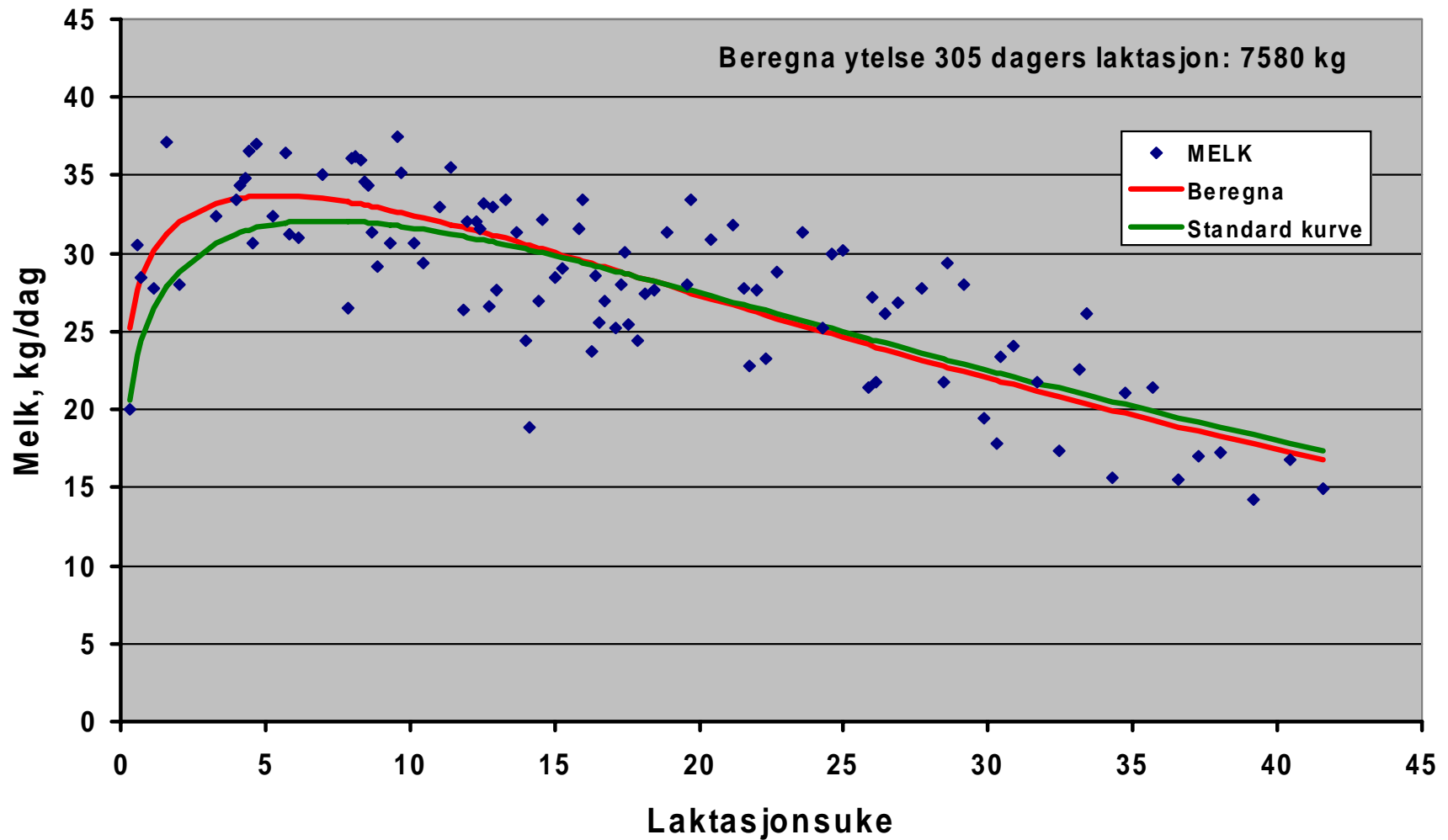
Kviger.

Planlagt ytelse: 6500 kg

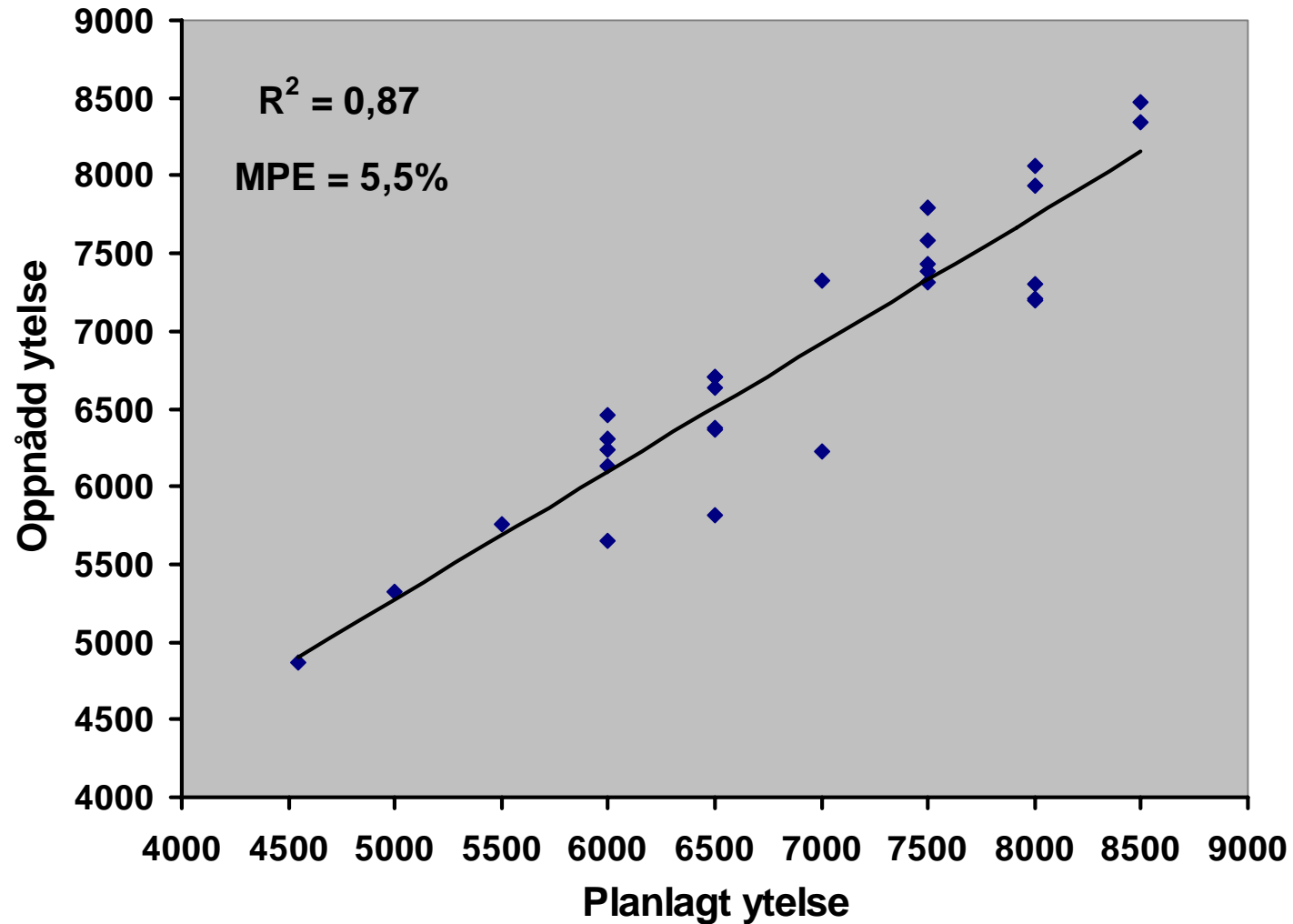

Voksne.

Planlagt ytelse: 7500 kg

Sammenheng mellom planlagt og oppnådd melkeytelse

Konklusjon

- **TINE Fôringsstrategier et godt hjelpemiddel for å styre mjølkeproduksjonen mot ønska ytelsesnivå**
- **Gir gode muligheter til å tilpasse riktig kraftfôrmengde til kvaliteten av grovfôret**
- **Nytt fôropptakssystem og fôrvurderings-system gir god prediksjon av produksjonsrespons**
- **Robust og fleksibelt dyremateriale**

Litteratur om TINE Fôringsstrategier

BUSKAP

Nr 5, 2002

Nr 8, 2002

Nr 2, 2003

Nr 3, 2003

Nr 7, 2003

Nr 1, 2004

Nr 3, 2004

Nr 4, 2004

www.buskap.no